

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАКАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою
КЗ «ЗІППО» ЗОР
«12» січня 2026 р.,
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора Комунального
закладу «Закарпатський інститут
післядипломної педагогічної
освіти» Закарпатської обласної
ради

Сивохоп Я.М.
(прізвище та ініціали)

**ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів біології
закладів загальної середньої освіти
«ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ
У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ВІДПОВІДНО ДО ДЕРЖАВНОГО
СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Ужгород – 2026

Розробник: Комунальний заклад «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти» Закарпатської обласної ради (Глюдзик Г.Б., завідувачка навчально-методичного кабінету методики викладання природничо-математичних дисциплін, технологій та фізичної культури Комунального закладу «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти» Закарпатської обласної ради).

Напрямок підвищення кваліфікації: Оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів / інтегрованих курсів відповідно до державного стандарту базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 19.01.2026 до 30.12.2030 року.

Рецензенти:

Сивохоп Ярослав, кандидат педагогічних наук, доцент, виконуючий обов'язки директора Комунального закладу «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти» Закарпатської обласної ради.

Грабовський Олександр, кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії і методики професійної освіти та інноваційних технологій Комунального закладу «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти» Закарпатської обласної ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Програма підвищення кваліфікації вчителів біології «Оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів/інтегрованих курсів природничої освітньої галузі відповідно до державного стандарту базової середньої освіти» (далі – Програма) розроблена згідно із сучасними викликами суспільства й освіти. Актуальність розроблення та впровадження Програми зумовлена швидкими змінами в соціально-економічному, політичному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства. Сучасний вчитель закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання. Актуальність розроблення Програми для вчителів біології закладів загальної середньої освіти полягає в необхідності підготовки педагогів до роботи за Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Програму розроблено з урахуванням положень: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Цільова група: учителі біології закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 15 год (0,5 кредита ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Програма реалізується з урахуванням принципів компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів. Навчання передбачає поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю слухачів, аналіз реальних педагогічних ситуацій, виконання практичних завдань із розроблення критеріїв та інструментів оцінювання навчальних досягнень учнів з біології відповідно оновлених критеріїв оцінювання, що базуються на групах результатів, використання сучасної методології оцінювання відповідно до вимог (лист МОН від 14.03.2025 №1/4895-25).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації:

професійний розвиток учителів біології відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898;

підвищення професійної компетентності вчителів біології щодо організації та здійснення оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, підвищення готовності до застосування формульованого оцінювання, розроблення об'єктивних критеріїв та інструментів оцінювання, надання ефективного зворотного зв'язку та використання результатів оцінювання для підтримки індивідуального освітнього поступу учнів.

Завдання підвищення кваліфікації:

окреслити нормативно-правові засади оновлених критеріїв оцінювання, що базуються на групах результатів та використанні сучасної методології оцінювання відповідно до вимог (лист МОН від 14.03.2025 №1/4895-25);

забезпечити розуміння структури загальних результатів навчання здобувачів освіти та орієнтирів для їх оцінювання;

здійснювати усвідомлений перехід від контролю знань до підтримки індивідуального прогресу учня;

розвинути вміння впроваджувати методи оцінювання, що мінімізують можливість плагіату та сприяють самостійному виконанню завдань;

підвищити обізнаність щодо нових стратегій оцінювання та методів формульованого оцінювання;

удосконалити ефективне використання цифрових технологій оцінювання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29 серпня 2024 року № 1225): предметно-методична компетентність (А2), оцінювально-аналітична компетентність (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації охоплюють:

Знання й розуміння:

принципів, функцій, об'єктів оцінювання;

підходів (бального, вербального, рівневого) до вираження оцінки;

критеріїв оцінювання за групами результатів;

структури Свідоцтва досягнень, характеристик навчальної діяльності, сформованих відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;

концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання;

сутності формувального оцінювання, стратегій здійснення формувального оцінювання;

методів і прийомів для організації різних видів оцінювання, розвитку в учнів здатності до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

Уміння:

здійснювати різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове);

організувати оцінювальну діяльність на основі самооцінювання взаємооцінювання;

формулювати об'єктивні й зрозумілі для учнів навчальні цілі, визначати критерії оцінювання;

застосовувати формувальне оцінювання з метою підтримки учнів в освітньому процесі, забезпечувати компетентнісний та особистісно орієнтований підходи в навчанні;

добирати й використовувати завдання для оцінювання результатів навчання учнів відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти; адаптувати або вдосконалювати їх відповідно до освітніх потреб і можливостей учнів;

створювати умови для формування в учнів уміння здійснювати рефлексію власної навчальної діяльності;

обирати відповідні навчальні методи для визначення навчальних потреб учнів, розвитку їх самостійності й взаємодії, відслідковування прогресу в навчанні та перевірки розуміння;

планувати урок, який підтримує освітній процес з використанням інструментів формувального оцінювання;

прогнозувати ефективність застосування елементів формувального оцінювання у власній педагогічній діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації включають: підсумкове тестування. Для отримання документа про підвищення кваліфікації необхідно набрати не менше 60% від загальної кількості балів у підсумковому тесті.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації.

Вартість: 375 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ВІДПОВІДНО ДО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Структура результатів навчання здобувачів освіти з біології та орієнтири для їх оцінювання відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти	1	1	1	–	3
Тема 1.2. Нормативно-правові засади оновлених критеріїв оцінювання, що базуються на групах результатів та використанні сучасної методології оцінювання відповідно до листа МОН від 14.03.2025 №1/4895-25).	1	1	1	–	3
Тема 1.3. Організація оцінювальної діяльності на основі самооцінювання й взаємооцінювання	-	2	-	-	2
Тема 1.4. Особливості оцінювання навчальних досягнень за групами результатів	-	2	-	-	2
Тема 1.5. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотний зв'язок/відгук та рефлексія	1	2	1	-	4
Разом за модулем	3	8	3	–	14
Контрольні та підсумкові заходи	-	-	-	1	15
Усього	3	8	3	1	15

Програмою передбачено підвищення кваліфікації вчителів біології у межах Нової української школи (НУШ) щодо застосування концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове).

Особливістю Програми є розвиток умінь організувати оцінювальну діяльність, добирати відповідні методи для визначення навчальних потреб учнів, розвитку їх самостійності й взаємодії, відслідковувати прогрес у навчанні, прогнозувати ефективність застосування елементів формувального оцінювання у власній педагогічній діяльності.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичного матеріалу щодо сучасних підходів до оцінювання навчальних досягнень учнів з біології, ознайомлення з цифровими інструментами для оцінювання, зворотного зв'язку, рефлексії з метою отримання даних про прогрес здобувачів освіти.

Підсумкові заходи передбачають добір/створення/адаптацію завдань для оцінювання результатів учнів відповідно до їхніх освітніх потреб та можливостей, розробку власних мініпроектів, рекомендацій на основі аналізу різних джерел, рефлексію під час курсів та післякурсове опитування, самооцінювання професійних знань і вмінь учителів біології, підсумковий тест.

Зміст програми складається з 1 модуля та 5 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, 20 балів. Прохідний бал — 12. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат встановленого зразка.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 3 год — лекційні заняття, 8 год — практична робота, 3 год — самостійна робота, 1 год — контрольні заходи.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ВІДПОВІДНО ДО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Структура результатів навчання здобувачів освіти з біології та орієнтири для їх оцінювання відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти.

Мета та компетентнісний потенціал освітньої галузі. Вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідності до базових нормативних документів (Державний стандарт базової середньої освіти)

Тема 1.2. Нормативно-правові засади оновлених критеріїв оцінювання, що базуються на групах результатів та використанні сучасної методології оцінювання відповідно до листа МОН від 14.03.2025 №1/4895-25).

Нормативно-правове регулювання оновленої системи оцінювання на основі компетентнісного підходу. Застосування знань на практиці. Групи результатів. Дворівнева система. Інструментарій оцінювання. Свідоцтво досягнень.

Тема 1.3. Організація оцінювальної діяльності на основі самооцінювання й взаємооцінювання

Самооцінювання та взаємооцінювання у шкільному контексті, ключові аспекти, переваги для учня та роль учителя. Розвиток автономії учасників освітнього процесу та їх самоконтроль. Інструменти та прийоми для відстежування прогресу здійснення рефлексії та самооцінювання.

Тема 1.4. Особливості оцінювання навчальних досягнень за групами результатів

Передбачають формувальне та підсумкове оцінювання рівня сформованості предметних і ключових компетентностей відповідно до вимог Державного стандарту.

Тема 1.5. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотний зв'язок/відгук та рефлексія

Взаємозв'язок між відгуком та рефлексією. Педагогічна рефлексія як важливий складник навчання. Принципи та характеристики конструктивного відгуку. Критерії та рубрики для забезпечення основи для рефлексії учнів.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз нормативно-правових документів щодо оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі.
2. Визначення критеріїв поточного, діагностувального та підсумкового контролю при вивченні теми.

3. Аналіз та інтерпретація результатів досягнень учнів.
4. Планування та розробка матриці оцінювання.
5. Використання штучного інтелекту для генерації варіантів завдань, критеріїв оцінювання та рубрик з подальшою професійною корекцією.
6. Розробка дескрипторів (описів рівнів) для оцінювання конкретного виду діяльності.
7. Конструювання технік зворотного зв'язку.
8. Створення чек-листів або карток рефлексії для учнів.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Нормативно-правове забезпечення оцінювання в Новій українській школі.
2. Особливості компетентнісного оцінювання результатів навчання з біології.
3. Формувальне оцінювання як інструмент підтримки освітнього поступу учнів.
4. Самооцінювання та взаємооцінювання в освітньому процесі з біології.
5. Сучасні та інноваційні підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.01.2026).
2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.02.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 19.01.2026).
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.01.2026).
4. Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898: станом на 02.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/898-2020-п> (дата звернення: 19.01.2026).

5. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.01.2026).

6. Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: наказ МОН України від 09.08.2024 № 1120. URL: <https://surl.li/emjekn> (дата звернення: 19.01.2026).

7. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти: наказ МОН України від 01.04.2022 № 289. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/ (дата звернення: 19.01.2026).

Основна література

1. Фідкевич О. НУШ. Теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах: Навчально-методичний посібник / О. Фідкевич, Н. Бакуліна. – К.: Генеза, 2020. 63 с.

2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

3. Онопрієнко О. В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення / О. В. Онопрієнко // Український педагогічний журнал. 2016, № 4. С. 36-42.

4. Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: Навчально-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Щербак. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2014. 136 с.

Інтернет-ресурси

1. Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів Нової української школи : Бібліотека НУШ (середня школа) – онлайн-курс <https://naurok.com.ua/suchasni-pidhodi-do-ocinyuvannya-navchalnih-dosyagnen-uchniv-novo-ukra-nsko-shkoli-476073.html>

2. Telegram канал з оперативною інформацією про освітні та інші події для вчителів: https://t.me/ua_active_edu

3. Публікації Українського інституту розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/publikaczii/>